

شبکههای کامپیوتری یاییز ۱۴۰۴

تمرين دوم

دكتر مهدى دولتي

سوال ١

صحیح یا غلط بودن موارد زیر را مشخص کنید. در موارد غلط، جمله را اصلاح و یا دلیل غلط بودن جمله را بیان کنید.

- tuple از یک demultiplexing از یک tuple چهارتایی شامل آدرسهای IP مبدأ و مقصد و شماره پورتها استفاده میکند.
- ۲. به دلیل نداشتن congestion control، پروتکل UDP میتواند داده ها را با هر سرعتی که برنامه اجازه
 دهد ارسال کند.
- ۳. برنامههایی که از UDP استفاده میکنند میتوانند به این پروتکل برای بافر کردن و مرتبسازی دوبارهی datagramها اعتماد کنند.
 - ۴. در TCP، برای برقراری کامل اتصال، فرستادن SYN از طرف کلاینت کافی است.
- ۵. مکانیزم TCP Fast Retransmit تنها زمانی فعال میشود که فرستنده سه ACK تکراری دریافت کند،
 نیرا این وضعیت به طور قوی نشان دهنده ی از دست رفتن یک segment است.
- 9. فقط ارسالهای مجدد ضروری بر throughput تأثیر دارند؛ بستههای تکراری غیرضروری (duplicates) توسط TCP نادیده گرفته می شوند و اثری ندارند.
- ۷. زمانی که یک segment خارج از ترتیب دریافت شود (نشاندهندهی وجود شکاف در جریان داده)،
 ۲۲ بلافاصله یک duplicate ACK ارسال میکند که شامل شماره دنبالهی بایت بعدی مورد انتظار است تا احتمال از دست رفتن داده را اعلام کند.

۸. در TCP Reno نرخ ارسال (یا اندازه ی congestion window) زمانی که از طریق سه ACK تکراری از دست رفتن بسته تشخیص داده شود، به نصف کاهش می یابد؛ اما وقتی از طریق timeout تشخیص داده شود، به اندازه ی یک MSS بازنشانی می شود — این رفتار مطابق با اصل multiplicative است.

پاسخ:

- ۱. صحیح
- ۲. صحیح
- ۳. غلط، زیرا UDP هیچ مکانیزمی برای بافر کردن یا مرتبسازی دوبارهی datagramها ندارد؛ هر بسته به صورت مستقل تحویل داده می شود و اگر برنامه نیاز به حفظ ترتیب داشته باشد، باید خودش در سطح application آن را پیاده سازی کند.
- ۴. غلط، زیرا در TCP، برقراری کامل اتصال نیازمند سه مرحله (3-way handshake) است که در آن هر دو طرف باید SYN ارسال کنند و در نهایت ACK دریافت شود؛ تنها ارسال SYN از طرف کلاینت اتصال را برقرار نمی کند.
 - ۵. صحیح
- 9. غلط، زیرا حتی ارسالهای مجدد غیرضروری (unneeded duplicates) نیز بر throughput تأثیر منفی دارند؛ این بسته ها هرچند ممکن است در سمت گیرنده نادیده گرفته شوند، اما پهنای باند شبکه را اشغال میکنند و باعث هدررفت ظرفیت مؤثر لینک و کاهش کارایی کلی انتقال داده می شوند.
 - ۷. صحیح
 - ۸. صحیح

سوال ۲

به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

آ) با توجه به ساختار headerهای TCP، کاربرد فلگهای (C, E, U, P) را بنویسید.

- ب) اگر داخل یک ساختار خط لولهٔ ۵تایی، اندازهٔ هر پکت ۱۰۰۰ بایت، نرخ ارسال Mb/s ۱ و مقدار RTT برابر با ۱۲۰ میلی ثانیه باشد، مقدار بهرهوری خط لوله را حساب کنید.
- ج) هزینهٔ ارسال مجدد در Go-Back-N و Stop-and-Wait وقتی نرخ خطای بیتی زیاد می شود را مقایسه کنید. همچنین تأثیر این موضوع را بر throughput شبکه ای با ازدحام توضیح دهید.
- د) در الگوریتم Selective Repeat با Selective Repeat دو بیتی و sequence number به خطایی ممکن است رخ دهد؟ کوتاه توضیح دهید چگونه گیرنده ممکن است پکتها را اشتباه دریافت و تفسیر کند و چگونه می توان این مشکل را رفع کرد.
- ه) در TCP وقتی فرستنده پکتهای SYN یا SYN را با SYN را با Acknowledgment Number = x+1 با ACK و پکت SYN با Acknowledgment Number = x+1 با ACK رسال می کند. این یعنی هر دو پکت Sequence Number مصرف می کنند. برای هرکدام توضیح دهید آیا مصرف یک FIN هر کدام یک Sequence Number ضروری است یا خیر. اگر بله است، یک سناریو ارائه دهید که در آن افزایش ندادن باعث ابهام شود.

پاسخ:

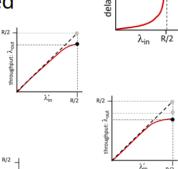
- آ) (CWR (Congestion Window Reduced: زمانی استفاده می شود که فرستنده پیامی مبنی بر وقوع ازدحام شبکه (ECN) دریافت کرده و نرخ ارسال خود را کاهش داده است.
- (ECN Echo): برای اعلام وقوع ازدحام شبکه به فرستنده به کار میرود، در حالتی که قابلیت ECN فعال باشد.
- (URG (Urgent): نشان میدهد بخشی از دادهها فوری و با اولویت بالا هستند و باید سریعتر پردازش شوند. در این حالت فیلد Urgent Pointer معتبر است.
- (PSH (Push): به گیرنده اطلاع می دهد داده ها را بدون انتظار برای پر شدن بافر، بلافاصله به برنامهٔ بالادست تحویل دهد (مثلاً در ترافیک تعاملی مانند SSH یا Telnet).

ب)

$$U = \frac{N \times L/R}{RTT + (L/R)} = \frac{5 \times (1000 \times 8/10^6)}{0.12 + (1000 \times 8/10^6)} = 0.3125$$

ج) در Go-Back-N چون با هر خطا نیاز به ارسال مجدد تمام پکتهای بعدی وجود دارد، هزینهٔ ارسال مجدد بسیار بیشتر از Selective Repeat است. با افزایش نرخ خطا (p)، امید ریاضی تعداد ارسال مجدد بسیار بیشتر از Selective Repeat است. با افزایش نرخ خطا در طول بسته افزایش مجدد زیاد می شود و با توجه به رابطه ی $pL \approx pL$ احتمال خطا در طول بسته افزایش unneeded duplication و می یابد. در شبکه های دارای از دحام، این ارسال های اضافی باعث افزایش محسوس throughput می شود.

- delay increases as capacity approached
- loss/retransmission decreases effective throughput
- un-needed duplicates further decreases effective throughput

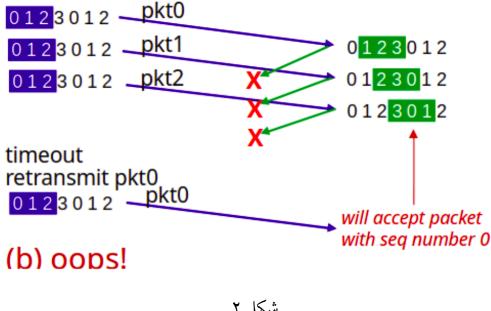

شکل ۱: تاثیر Retransmit و Un-needed Duplication بر شبکه

د) به دلیل محدود بودن فضای شمارهٔ دنباله (فقط چهار مقدار ممکن)، ممکن است گیرنده پکتهای retransmit شده را به عنوان پکت جدید در نظر بگیرد. برای رفع این مشکل، باید شرط زیر رعایت شود:

Window Size
$$\leq \frac{\text{Sequence Space}}{2}$$

در نتیجه اندازهٔ پنجره باید حداکثر برابر با نصف تعداد مقادیر قابل شمارش sequence number باشد.

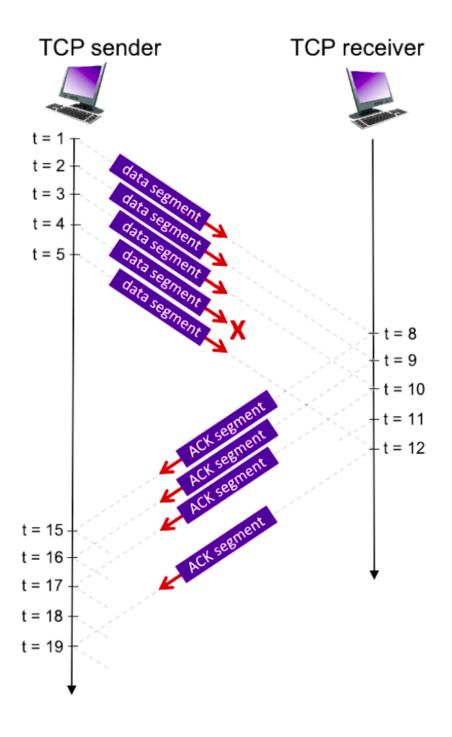

شکل ۲

- : FIN افزایش Sequence Number ضروری است، زیرا در غیر این صورت گیرنده نمی تواند تشخيص دهد كه ACK مربوط به بستهٔ دادهٔ آخر است يا مربوط به پيام يايان ارتباط (FIN). اين امر مى تواند منجر به تفسير اشتباه بسته ها شود.
- SYN: افزایش Sequence Number از نظر فنی ضروری نیست، زیرا در ابتدای ارتباط هیچ دادهای وجود ندارد و مقدار Sequence Number از ابتدا تصادفی انتخاب می شود. اما برای جلوگیری از پیچیدگی و حفظ سازگاری بین دو حالت، در استاندارد TCP هر دو پکت SYN و FIN یک Sequence Number مصرف می کنند.

سوال ۳

آ) شکل زیر را در نظر بگیرید:

شکل ۳

فرض کنید مقدار Sequence Number در ابتدا برابر با ۱۶۶ است و هر سگمنت دارای ۱۹۹ بایت داده می باشد. مقدار ACK و Sequence Number را برای تمامی پکتها بنویسید.

ب) فرض کنید مقادیر تخمینی فعلی TCP برای زمان رفت وبرگشت (EstimatedRTT) و انحراف در زمان رفت و کنید مقادیر تخمینی فعلی TCP به ترتیب برابر با ۳۱۰ میلی ثانیه و ۴۲ میلی ثانیه هستند. سه مقدار اندازه گیری شده ی بعدی برای RTT به ترتیب برابرند با: ۳۲۰، ۳۴۰ و ۳۲۰ میلی ثانیه. مقادیر جدید از EstimatedRTT ، DevRTT و EstimatedRTT ، DevRTT را پس از هر سه اندازه گیری محاسبه کنید. از مقادیر $\alpha=0.125$ مقادیر $\alpha=0.125$ استفاده کنید و پاسخ ها را تا دو رقم اعشار گرد نمایید.

پاسخ:

آ) مقادیر Sequence Number و ACK Number و ACK Number برای هر پکت در جدول زیر آمده است:

Number ACK	Number Seq	شماره پکت (T)
460	188	1
۵۶۴	٣۶۵	۲
V9 T	054	٣
X	V9 T	۴
V9 T	984	۵

جدول ۱: مقادیر Seq و ACK برای پکتهای متوالی

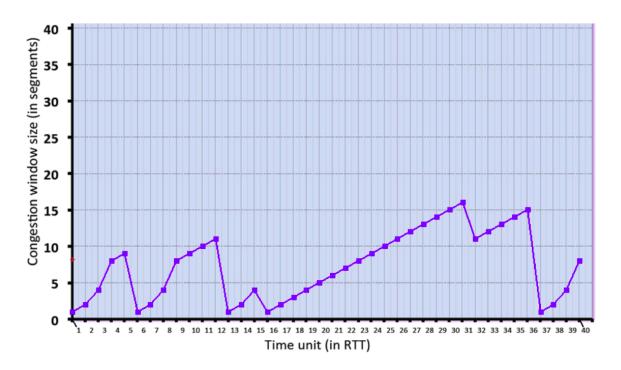
ب) برای محاسبات از روابط استاندارد TCP RTT Estimation استفاده شده است. (به اسلایدها مراجعه کنید) نتایج به دست آمده در جدول زیر آمده است:

#	EstimatedRTT (ms)	DevRTT (ms)	TimeoutInterval (ms)
1	313.75	39.00	469.75
2	313.28	30.19	434.03
3	314.12	24.32	411.40

جدول ۲: محاسبهٔ مقادیر جدید ،DevRTT EstimatedRTT و TimeoutInterval

سوال ۴

شکل زیر را در نظر بگیرید:

شکل ۴

این شکل تغییرات اندازه ی پنجره ی ازدحام (congestion window) در پروتکل TCP را در ابتدای هر واحد زمانی نشان میدهد (هر واحد زمان برابر با یک RTT است). در مدل انتزاعی این مسئله فرض می شود که TCP در ابتدای هر واحد زمانی، یک پنجره کامل از بسته ها (flight) به اندازه ی مقدار cwnd ارسال می کند. نتیجه ی ارسال این مجموعه از بسته ها می تواند یکی از حالت های زیر باشد:

- همهی بسته ها در پایان واحد زمانی تأیید (ACK) می شوند.
 - برای اولین بسته، انقضای زمان (timeout) رخ میدهد.
- برای اولین بسته، سه تأیید تکراری (triple duplicate ACK) دریافت می شود.

در این مسئله خواسته شده است دنبالهی رویدادها (ACKها و ازدسترفتن بستهها) را بازسازی کنید که باعث تغییرات مشاهده شده در مقدار مقدار در نمودار شدهاند. مقدار اولیهی cwnd = 1 و مقدار اولیهی cwnd = 1 (که با علامت + قرمز نشان داده شده است) در نظر گرفته می شود.

آ) بازههای مربوط به slow start را مشخص کنید.

ب) بازههای مربوط به congestion avoidance را مشخص کنید.

ج) بازههای مربوط به fast recovery را نشان دهید.

د) در كدام لحظه (ها) timeout رخ داده است؟

ه) در كدام لحظه (ها) triple duplicate ACK رخ داده است؟

و) در كدام لحظهها مقدار ssthresh تغيير كرده است؟

پاسخ:

آ) بازههای مربوط به slow start:

[1, 2, 3, 6, 7, 8, 13, 14, 15, 16, 37, 38, 39]

ب) بازههای مربوط به congestion avoidance:

[4, 5, 9, 10, 11, 12, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 35, 36, 40]

ج) بازههای مربوط به fast recovery:

[32]

د) لحظههای وقوع timeout:

[5, 12, 15, 36]

ه) لحظه هاى وقوع triple duplicate ACK:

[31]

و) لحظههایی که مقدار ssthresh تغییر کرده است:

[5, 12, 15, 31, 36]

سوال ۵:

میزبان A پس از handshake میخواهد یک فایل ۵۰۰۰ بایتی را از میزبان B دریافت کند. در پروتکل مورد استفاده MSS = 4 Byte و Timeout = 4 RTT است. همچنین از MSS = 4 Byte و MSS استفاده نمی شود و هر بسته باید جداگانه تایید شود. می دانیم در فرآیند انتقال فقط اولین بسته ارسالی از B گم می شود. با فرض این که ظرفیت ارسال نامحدود، RTT ثابت و زمان پردازش بسته ها در هر کدام از میزبان ها قابل صرف نظر باشد، در هر کدام از روش های زیر برای انتقال مطمئن (Reliable) داده، چند RTT زمان لازم است تا میزبان B از دریافت کامل فایل توسط میزبان A اطمینان حاصل کند. راه حل خود را برای رسیدن به جواب ذکر کنید.

- stop-and-wait (1)
- (ب) Go-back-N در صورتی که اندازهی پنجرهی ارسال 3MSS باشد.
- (ج) Selective repeat در صورتی که اندازه ی پنجره ی ارسال 3MSS باشد.
- (د) Selective repeat در صورتی که اندازه ی پنجره ی ارسال SMSS باشد.

پاسخ:

 $\frac{5000}{4} = 1250$:تعداد کل بستههایی که باید ارسال شود برابر است با

(آ) در این روش پس از handshake بستهٔ اول ارسال می شود. طبق صورت سؤال این بسته گم می شود و تأیید آن به میزبان B نمی رسد. پس از یک timeout بستهٔ اول دوباره ارسال می شود و پس از آن در هر RTT یک بسته توسط میزبان A دریافت و تایید آن به B می رسد. در نتیجه در کل طول می کشد تا میزبان B از دریافت کامل فایل اطمینان حاصل کند.

 $1 \operatorname{Timeout} + 1250 \operatorname{RTT} = 1254 \operatorname{RTT}$

(ب) در این روش ابتدا میزبان B با توجه به اندازهٔ پنجرهٔ ارسال، سه بسته را ارسال می کند و پس از رخ دادن timeout با وجود این که بسته های دوم و سوم گم نشده است هر سه بسته را دوباره ارسال می کند. پس از آن با صرف نظر کردن از زمان پردازش بسته ها، در هر B سه بسته توسط میزبان A دریافت و تأیید آن ها به B می رسد. در نتیجه زمان کل برابر است با

 $1 \text{ Timeout} + \lceil 1250/3 \rceil \text{ RTT} = 4 + 417 = 421 \text{ RTT}$

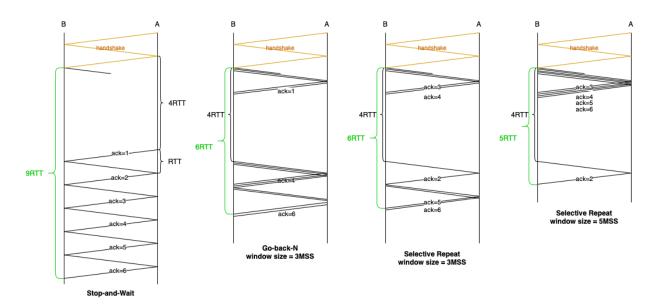
(ج) در این روش میزبان B سه بسته را ارسال می کند و پس از رخ دادن timeout فقط بستهٔ اول را دوباره ارسال می کند. اما چون اندازهٔ پنجرهٔ ارسال برابر سه است و تأیید اولین بسته دریافت نشده نمی تواند بستهٔ جدیدی ارسال کند. پس از یک RTT تأیید بستهٔ اول به B می رسد. تأییدهای بستهٔ دوم و سوم نیز پیش از این به B رسیده است. در نتیجه سه بستهٔ بعدی را ارسال می کند و از آن به بعد در هر RTT سه بسته توسط میزبان A دریافت و تأیید آنها به B می رسد. زمان کل برابر است با

 $1 \operatorname{Timeout} + 1 \operatorname{RTT} + \lceil 1247/3 \rceil \operatorname{RTT} = 4 + 1 + 416 = 421 \operatorname{RTT}$

(د) این قسمت مشابه قسمت قبل خواهد بود با این تفاوت که اندازهٔ پنجرهٔ ارسال پنج است و در نتیجه میزبان پنج بسته را ارسال میکند. زمان کل برابر با مقدار زیر خواهد بود:

 $1 \text{ Timeout} + 1 \text{ RTT} + \lceil 1245/5 \rceil \text{ RTT} = 4 + 1 + 249 = 254 \text{ RTT}$

در شکل زیر می توانید نمودار ارسال برای نسخهٔ کوچکشدهٔ مسئله را ببینید. میزبان B قصد ارسال Δ بسته به میزبان Δ دارد و برای سادگی فرض شده است که اندازهٔ هر بسته Δ بایت است و به صورت ترتیبی Δ ، Δ ... شروع می شود.

شكل ٥: نمودار ارسال و تأييد بستهها

سوال ١ عملي

همانطوری که در پیوست سوالات مشاهده کردید، ۳ فایل با پسوند pcap آماده شده:

- آ) درباره این نوع فایلها تحقیق کنید و به صورت کوتاه توضیح دهید، سپس با استفاده از ابزار wireshark (یا هر ابزار دیگری برای آنالیز بستههای شبکه) بستهها را باز کنید و برای هر فایل موارد زیر را برای پکت SYN مشخص کنید:
 - Seq Number (مقدار تصادفی که در شروع ارتباط انتخاب می شود)
 - Source Port •
 - Destination Port
 - Window •

هدف این سوال مقدمهای بر ابزارهای آنالیز بسته های شبکه و بررسی بسته ها در لایه Transport است. این داده ها مربوط به دو برنامه هستند که روی یک ارتباط لایه Transport داده های مختلف ارسال و دریافت میکنند.

هر فایل مربوط به دادههای دریافت روی یک interface معیوب است. ایرادات این interfaceها ممکن است هرکدام از ایرادات زیر باشد (هر interface فقط یک ایراد از موارد زیر را دارد و یکی از ایرادات زیر اضافی است):

- (آ) Reorder: بسته های شبکه را با ترتیب های رندوم دریافت میکند.
- (ب) High Miss & Latency: بسته های شبکه در این حالت احتمال Miss شدن نسبتا بالاتری دارد و نسبت به دو فایل دیگر دارای latency بیشتری هستند.
- (ج) Duplication: بسته ها به صورت تصادفی به صورت Duplicated: بسته ها به صورت
- (د) Corruption: دادههای این بستهها به صورت تصادفی flip شدهاند، بنابراین این بستهها به صورت تصادفی دچار corruption می شوند.
- ب) به صورت تئوری کوتاه بررسی کنید درصورت بروز چنین ایراداتی چه اتفاقاتی در لایه Transport رخ می دهد؟

- ج) از ابزار آنالیز خود استفاده کنید تا نمودارهای مربوط به Wireshark مربوط به Statistics به بخش Wireshark به بخش مراجعه کنید. (داخل Time Sequence مراجعه کنید.)
- د) از ابزار آنالیز خود استفاده کنید تا اتفاقات لایه Transport را بررسی کنید. سپس مشخص کنید هر فایل مربوط به کدام ایراد است؟ (در ابزار Wireshark به بخش Analyze مراجعه کنید.)

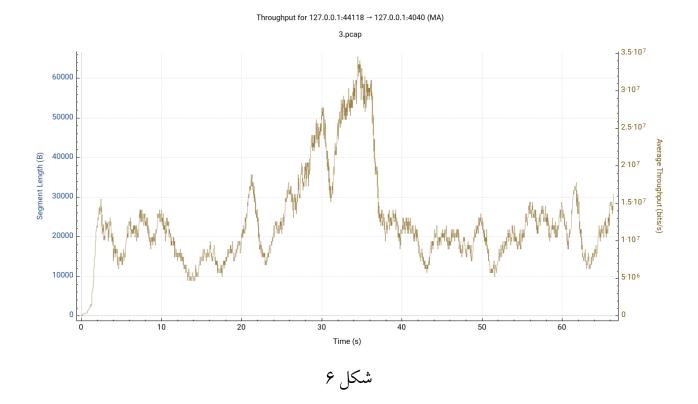
پاسخ:

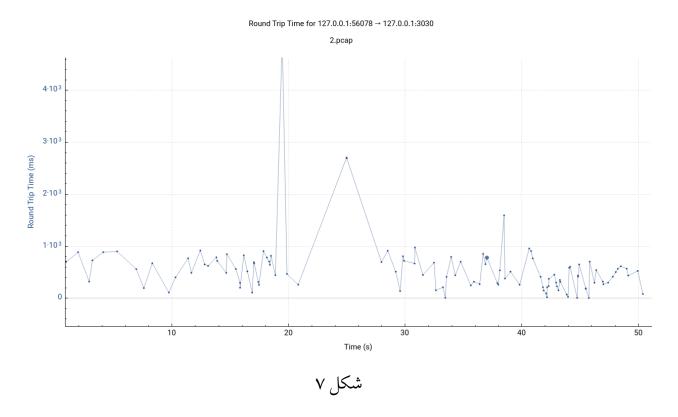
14

- آ) برای بسته ها به ترتیب شماره نوشته شده:
 - 90911447 :Seq Number
 - **٣٩۵٩** ⋅ :Source Port •
 - Y Y : Destination Port
 - ۶۵۴۹۵ : Window ●
 - 779∧۵۱۲۱۲۱ :Seq Number
 - ۵۶ ⋅ ۷۸ : Source Port ●
 - ٣٠٣٠ : Destination Port
 - ۶۵۴۹۵ : Window ●
 - - **۴۴۱۱**∧ :Source Port •
 - - ۶۵۴۹۵ : Window ●

<u>(</u>ب

ج) دو مورد به عوان مثال آمده:

د) • یک مربوط به dupication است

- دو مربوط به loss و delay high است
 - سه مربوط به reorder است

سوال ۲ عملي

ىيادەسازى Go-Back-N روى UDP

(١) هدف

در این تمرین قصد داریم یک پروتکل انتقال داده ی قابل اعتماد (Reliable Data Transfer) را با استفاده از پروتکل UDP پیاده سازی کنیم. UDP ذاتاً غیرقابل اعتماد است و هیچ تضمینی برای رسیدن، بهترتیب یا عدم تکرار بسته ارائه نمی دهد. هدف این تمرین پیاده سازی یک لایه ی انتقال قابل اعتماد بر روی UDP یا صدم که رفتار آن مشابه پروتکل GBN) Go-Back-N باشد.

(۲) مشخصات پیادهسازی

(۱.۲) ساختار کلی

پروژه شامل دو بخش client و server است.

(٢.٢) عملكرد

- فرستنده دادهها را به بستههای UDP تقسیم میکند و برای هر بسته Sequence Number اختصاص میدهد.
- گیرنده در GBN فقط بزرگترین شماره ی توالی دریافت شده ی in-order را نگه می دارد و برای آن cumulative ACK ارسال می کند؛ بسته های Out-of-Order را discard می کند (ذخیره سازی در بافر سمت گیرنده وجود ندارد).
 - فرستنده یک Send Window از حداکثر N بستهی ارسال شده ولی تأییدنشده نگه می دارد.
- فرستنده حداقل یک تایمر برای قدیمی ترین بسته ی ارسال شده و تأییدنشده نگه می دارد؛ در صورت انقضای تایمر (Timeout) بدون دریافت ACK مربوط، همان بسته و همه ی بسته های بعد از آن در

- پنجره مجدداً ارسال ميشوند (go-back-n).
- با دریافت cumulative ACK معتبر (مثلاً ACK(k) یعنی تا k تحویل ACK(k) ، تمام بسته ها با شماره کوچکتر و مساوی k از پنجره حذف و پنجره به جلو حرکت میکند.

(٣.٢) ويژگيها

- Pipelining (ارسال همزمان چند بسته تا سقف Pipelining
 - Cumulative ACK در گیرنده
 - عدم نگهداری Out-of-Order در گیرنده
- تشخیص و جبران Packet Loss با Retransmission تجمعی پس از Timeout
 - امكان شبیه سازی Packet Loss و Reordering برای تست عملكرد

(۲.۲) محدودیتها

- استفاده از هیچ کتابخانه ی خارجی برای مدیریت GBN مجاز نیست (فقط time ، threading ، socket، random و کتابخانه های استاندارد پایتون مجاز است).
 - ارسال پیامها باید صرفاً از طریق UDP انجام شود (نه TCP).

(۳) تحویل نهایی

README (Y. 1)

شامل موارد زیر:

- نام، نامخانوادگی، شماره دانشجویی
- توضیح مختصر درباره ی طراحی و ساختار کد (معماری Sender/Receiver، ساختار Packet، نحوه ی مدیریت Window و Timeout)
 - دستور اجرای سرور و کلاینت (نمونه دستورات)
 - توضیح سناریوهای تست، نحوه ی اجرای تستها و نتایج بهدست آمده (بخش ۴ را ببینید)

Makefile (٣.٢)

شامل دستورات زير:

- make run-server •
- make run-client •
- make test (اجرای اسکریپت تست توضیح داده شده در بخش ۴)

(٣.٣) پوشهها

• client شامل کد فرستنده، server شامل کد گیرنده ، tests شامل فایل ها و اسکریپتهای تست

۲) تست

۴.۱) طراحی تستها

مجموعهای از تستها برای ارزیابی عملکرد طراحی و خلاصهی نتایج را در README گزارش دهید. تستها باید کیسهای مختلف از جمله packet loss و reordering را پوشش دهند.

می توانید خطاهای شبکه (Loss/Reorder/Delay) را در کد کلاینت یا سرور، یا با استفاده از یک پروکسی مانند tests/netem_proxy.py شبیهسازی کنید (هر روش صحیح دیگری نیز پذیرفته است).

۴.۲) اجرای خودکار

با اجرای دستور test make تمام تستها باید اجرا شوند و خروجی شامل Digest پیامها (ارسالی و دریافتی) باشد.